

Ventspilio pagrindinėje bibliotekoje bus pristatyta knyga „Lyvių[kultūr] [kultūros] erdvė Zanės Ernštreitės pokalbiai ir Agnesės Zeltinios fotografijos“

Birželio 2 d., penktadienį, val 17:30 Ventspilio pagrindinėje bibliotekoje bus atidaryta knyga Lyvių [kultūros]erdvė. Zane Ernstreite pokalbiuose ir Agnes Zeltinos fotografijose“, kuriose skaitomi Libijos žmonių gyvojo paveldo saugotojų pasakojimai, rodomi jų portretai.

Lyvių kultūros erdvė (*Līvōd īlma*) – tai surinkti lyvių gyvojo paveldo pasakojimai, apimantys lyvių kalbą, tradicijas, ūkininkavimo praktiką, taip pat šiuolaikinę kultūrą. 2018. 2018 m. lapkritį lyvių kultūra, kaip viena iš Latvijos vertybių, buvo įtraukta į Nacionalinį nematerialaus kultūros paveldo sąrašą. Tačiau kas išlaiko sąrašė išvardytas vertybes? Jos aktyvios ir gyvybingos todėl, kad jas išlaiko nemažai su šia kultūros erdve susijusių žmonių. Jie yra šios knygos herojai.

Knygoje yra dvidešimt Zanės Ernštreitės parengtų pokalbių su Edroma Velde, Ausma Ernestovska, Erika Kapberga vyresniąja, Jakobu Raipuliu, Dagmara Ziemele, Ilmara Geige, Mara Zirnyte, Ingrida Šneidere, Maryte Zandberga, Baiba Šūvcane, seserimis Maija Norenberga ir Aina Emule, Helme Stalte, Ieva Ernštreite, Zoja Syle, Baiba Damberga, Rasma Norinia, Girtu Gailyčiu, Mara Vygerte, Julge Stalte ir Valtu Ernštreitu – žmonėms, turintiems lyvių šaknis ir savimone, taip pat tiems, kurie aktyviai, daug metų ir nepertraukiamai dirbo ir tebedirba dėl lyvių. Kiekvienam iš jų skirtos dvi Agnesės Zeltinios fotografijos.

Keturi iš knygoje jamžintų žmonių daugelį metų yra Lyvių sąjungos Ventspilio skyriaus nariai ir aktyvistai – Ausma Ernestovska, lyvių bendruomenės aktyvistė, Lyvių sąjungos Ventspilio skyriaus vadovė, Ventspilio lyvių sąjungos „*Rānda*“ valdybos pirmininkė, ansamblio „*Rāndalist*“ įkūrėja ir ilgametė narė; Ilmaras Geigė, lyvių bendruomenės aktyvistas, buvęs Latvijos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos ir 7-ojo Seimo narys; Erikas Kapbergas vyresnysis, lyvių žvejų tradicijų tyrinėtojas; Mara Vygertė, lyvių bendruomenės aktyvistė, viena iš Ventspilio lyvių sąjungos „*Rānda*“ įkūrėjų, Ventspilio lyvių kultūros dienų organizatorė, lyvių kultūros tradicijų tyrinėtoja.

Be to, įtraukti į knygą ir minimi pokalbiuose lyvių kultūros erdvės žmonės yra pripažinti ne tik pačios lyvių bendruomenės, bet ir Latvijos visuomenės bei valstybės mastu – gavo valstybinius apdovanojimus, pripažinimo raštus ir buvo kitaip pagerbti. Šių žmonių pasiekimai įvertinti ir jų pačių regione bei savivaldybėse, taip pat įvertinti giminingų tautų – estų ir suomių. Pokalbius papildo komentarai ir paaiškinimai apie procesus, įvykius ir institucijas, susijusias su lyviais, taip pat didelė asmenų rodyklė.

Knygos idėjos autorė ir pokalbių parengėja Zanė Ernštreitė rašo:

„Suprasdama, kad lyvių kultūros erdvė – tai ir žmonės, kurie ir toliau kaupia, apibendrina ir suteikia kitiems su lyviais susijusių informaciją, jie taip pat yra vertybė, kurią reikia saugoti, – aš patraukiau ten, kur vedė jų pasakojimai, kartu su fotografe Agnese Zeltinia, nuotraukose jamžinusia akimirkas, kai šie žmonės buvo kalbinami ir sutiko, kad būtų sukurti portretai jų asmeniniame pasaulyje arba pasirinktoje vietoje, kuri jiems svarbi.

Tačiau knyga ne tik apie lyvius ir jų savijautą, bet ir apie tuos, kurie daug metų praleido kartu su jais – dainavo, rinko gyvenimo istorijas, kūrė giminės medžius, bendradarbiavo. Pokalbiai atskleidžia, kaip jie mato lyvių bendruomenę ir kultūros erdvę. Tikiuosi, kad man pavyko perteikti tai, ką žmonės papasakojo, ir pateikti taip, kad būtų įsimintina. Kad palaikytų lyvių savimone, jų pasitikėjimą savimi ir gebėjimą neparazūti dideliame pasaulyje.

Knyga – duoklė mano vidiniam lyviui, su kuriuo dar nesusitikau, bet kuris tikrai yra. Mara Vygertė, pokalbj, su kuria galima paskaityti šioje knygoje, po pirmojo savo kelio ženkle atradimo lyvių ir latvių kalbomis savo socialinio tinklo profilyje parašė: „Tarsi būtų sugrįžęs balsas nebyliui, kuris tyliai buvo šalia jūsų, bet dauguma jo niekada nepastebėjo, nes tyla gali kalbėti tik tiems, kas girdi širdimi“. Tai, kas grįžo – ne mano balsas, bet su šia knyga galiu padėti jam tapti labiau girdimam. Jokių lyvių nėra? Bet ir jie, ir jų palikimas, ir tąsa turi būti!“

Knygą LYVIŲ [KULTŪR][KULTŪROS] ERDVĖ Zanės Ernštreitės pokalbiai ir Agnesės Zeltinios fotografijos išleido LU Lyvių instituto rėmimo draugija / *LI Līvōd institūt tigtimiz seļtš* ir Ventspilio lyvių susivienijimas „*Rānda*“

Knygos sukūrimą ir leidybą parėmė Valstybinis kultūrinio kapitalo fondas, Kultūros ministerija, Latvijos nacionalinis kultūros centras, Ventspilio savivaldybė, Ventspilio biblioteka ir LU Lyvių institutas.

Knygą ir komentarus parengė: Zanė Ernštreitė

Fotografė: Agnesė Zeltinia

Literatūrinė redaktorė ir korektorė: Sandra Guodinia

Lyvių kalbos redaktorius: Valtas Ernštreitas

Konsultantė: Baiba Šūvcanė

Dizainas, maketas ir viršelio fotografijos: Zanė Ernštreitė

2023. 2023-uosius metus LU Lyvių institutas kartu su UNESCO Latvijos nacionaline komisija ir Latvijos nacionaliniu kultūros centru paskelbė lyvių paveldo metais, ir knygos pristatymas yra vienas iš metų programos renginių.

www.libiesugads.lv